

قرار عدم
استماع دعوا
در رویه دادگاهها

گروه پژوهش

انتشارات چراغ دانش

بنیاد بین‌المللی حقوقی سنا

«بنیاد بین‌المللی حقوقی سنا» با تیمی متشکل از مؤلفین، مدرسین، وکلا و کارشناسان مجرب با کارگروه‌های تخصصی در حوزه‌های: املاک و اراضی، سرففلی، بیمه‌ای، گمرکی، ثبتی، وصول مطالبات، تنظیم قراردادهای، ارث و امور حسبی، امور خانواده و مسائل کیفری آماده ارائه مشاوره و پاسخگویی به پرسش‌های حقوقی هم‌میهنان محترم می‌باشد.

گروه وکلای سنا: ۸۸۸۶۵۱۲۰-۸۸۱۴۰۶۰۲-۰۲۱

ارتباط مستقیم با دفتر واحد دعاوی: ۸۸۱۴۰۸۰۸

انتشارات چراغ دانش

انتشارات چراغ دانش اعلام می‌دارد طی گزارش‌های دریافتی و پیگیری‌های بازرسی این انتشارات مشخص گردیده است بعضی از اشخاص از اسم و آرم انتشارات چراغ دانش سوءاستفاده نموده یا به مجعول خود را نماینده یا شعبه‌ای از انتشارات چراغ دانش در خیابان انقلاب در تهران و حتی بعضی از استان‌ها و شهرستان‌ها معرفی نموده‌اند که ضمن پیگیری قانونی و برخورد قضایی با این اشخاص خاطی به استحضار همکاران حوزه نشر، چاپ و پخش کتاب می‌رساند که در صورت وجود نمایندگی در شعب در تهران یا شهرستان‌ها این موضوع در سایت رسمی انتشارات اعلام خواهد شد.

تهران، میدان هفت‌تیر، ورودی مدرس، کوچه مازندرانی، پ ۴، ط ۶، واحد ۱۴

تلفن تماس: ۰۲۱ ۸۸۱۴۰۶۰۱-۲

www.cheraghdanesh.com

چراغ دانش، چراغ راه اندیشه‌هاست.

فهرست کلی

مقدمه	۹
معرفی موارد صدور قرار عدم استماع دعوا	۱۱
قرار عدم استماع دعوا در آراء دیوان عالی کشور	۱۹
قرار عدم استماع دعوا دادگاهها	۱۳۷
قرار عدم استماع دعوا در نشستهای قضائی	۲۵۹
قرار عدم استماع دعوا در قوانین و مقررات	۲۷۵
منابع و مأخذ	۲۸۳

فهرست جزئی

مقدمه	۹
معرفی موارد صدور قرار عدم استماع دعوا	۱۱
قرار عدم استماع دعوی	۱۳
مبحث اول: انواع قرارها	۱۳
قرار عدم استماع دعوا در آراء دیوان عالی کشور	۱۹
مبحث اول: آراء وحدت رویه دیوان عالی کشور	۲۱
۱. مرجع رسیدگی به شکایت موضوع ماده ۵۶ قانون جنگلها و مراتع	۲۱
مبحث دوم: آراء شعب تشخیص در رویه دادگاهها	۴۸
۱. صدور قرار عدم استماع دعوا به دلیل فقدان مجوز قانونی جهت رسیدگی در ماهیت قضیه	۴۸
۲. مطالبه ثمن مبیع متعلق به غیر	۵۳
۳. عدم جواز صدور قرار عدم استماع دعوا در دعوا به طرفیت تمام شرکاء در مطالبه منافع حاصله از	۵۶
۴. صدور قرار عدم استماع دعوا به علت عدم توجه به دعوا به خوانده	۵۹
۵. صدور قرار عدم استماع دعوی مطالبه ضرر و زیان در موضوعی که قبلاً حکم پرداخت	۶۳
۶. صدور قرار عدم استماع دعوا در پروندهای که قرار قابل طرح در دیوان عالی نمیباشد	۶۶
۷. قرار عدم استماع دعوا به علت تجزیهناپذیر بودن دعوی وقف	۶۸
۸. قرار عدم استماع دعوا در دعوی اصلاح شناسنامه	۶۹
۹. اعتراض ثالث در توقیف و ابطال اجراییه	۷۱

۱۰. قرار عدم استماع دعوا به علت غیر ثابت بودن دعوا ۸۰
۱۱. رأی دادگاه، محل حکم داوران نخواهد بود. ۸۳
- مبحث سوم: آراء اصراری در رویه دادگاهها ۹۰
۱. قابلیت اعتراض به ثبت به دلیل عدم اثبات وقفیت ۹۰
۲. احداث اعیانی در ملک موقوفه بدون اجازه متولی ۱۰۸
- قرار عدم استماع دعوا آراء دادگاهها ۱۳۷
- مبحث اول: آراء دادگاههای بدوی و تجدیدنظر ۱۳۹
۱. دخالت وصی در زائد بر ثلث ۱۳۹
۲. بطلان معامله به قصد فرار از دین بدون احراز صوری بودن آن ۱۴۶
۳. عدم امکان تنظیم سند رسمی انتقال به دلیل بازداشت ملک ۱۴۸
۳. صدور قرار عدم استماع دعوی در ادعای اعسار از تاجر ۱۴۹
۷. صدور قرار عدم استماع دعوی عدم ذکر مشخصات خواندگان ۱۵۰
۸. استناد به گواهی گواهان در دادخواست ۱۵۲
۹. تعیین میزان مسئولیت خوانده در فرض تعدد خواندگان ۱۵۵
۱۰. خواندگان در دعوای تقسیم تر که ۱۵۸
۱۱. خواهان دعوای اعلام حجر ۱۶۰
۱۲. طرح دعوا علیه شرکت کالا و خدمات شهر ۱۶۱
۱۳. تشریفات ارجاع دعوای دانشگاه‌های دولتی به داوری ۱۶۵
۱۴. اعتراض به رأی صادره از شورای انتظامی سازمان نظام مهندسی ۱۶۷
۱۵. اعتراض دستگاه‌های دولتی به آرای صادره از هیئت حل اختلاف وزارت کار و امور اجتماعی ۱۶۹
۱۶. الزام اداره ثبت به صدور سند المثنی ۱۷۱
۱۷. مرجع رسیدگی به دعوای ابطال تصمیم شهرداری در خصوص عوارض ۱۷۳
۱۸. دعوای صدور دستور فروش حق کسب، پیشه و تجارت ۱۷۵
۱۹. مطالبه بهای قدرالسهم از ملک مشاعی مورد تصرف شهرداری ۱۷۷
۲۰. شرط پذیرش دعوی خلعید ۱۷۹
۲۱. تأثیر تعطیلی غیرمترقبه بر انجام تعهد طرفین مبنی بر تنظیم سند رسمی انتقال ۱۸۰
۲۲. دعوای ابطال سند انتقال ناشی از عملیات اجرایی ۱۸۲

۲۳. شرایط رأی مورد اعتراض شخص ثالث ۱۸۴
۲۴. خواسته‌های مردد در دادخواست ۱۸۶
۲۵. لزوم طرح دعوا علیه همه طرفین قرارداد ۱۸۸
۲۶. عدم قید رقم حق‌الوکاله در وکالت‌نامه ۱۹۰
۲۷. دعوای اثبات بیع اموال منقول ۱۹۱
۲۸. استرداد ثمن در صورت مستحق‌الغیر بودن مبیع ۱۹۳
۲۹. ارتباط دعوای قلع و قمع و دعوای خلع‌ید ۱۹۶
۳۰. طرح دعوای خلع‌ید از سوی مستأجر ۱۹۹
۳۱. شرایط دعوای راجع به مسئولیت مدنی قاضی ۲۰۱
۳۲. طرح دعوای مسئولیت مدنی قاضی به استناد نقض رأی در مرجع عالی ۲۰۳
۳۳. شرط رسیدگی دادگاه به دعوای ورشکستگی ۲۰۵
۳۴. دعوای ابطال اجرائیه ثبتی قبل از ابطال سند منشأ اجرائیه قابلیت استماع ندارد ۲۰۶
۳۵. اعتراض ثالث به دستور فروش ملک مشاع ۲۰۹
۳۶. عدم استناد خواننده به شرط داوری ۲۱۰
۳۷. امتناع داور منتخب از انجام داوری ۲۱۲
۳۸. اعتراض به آراء سازمان تأمین اجتماعی توسط اشخاص دولتی ۲۱۴
۳۹. اعتراض نسبت به آرای قطعی مراجع اختصاصی اداره کار ۲۱۵
۴۰. اعتراض ثالث نسبت به گزارش اصلاحی ۲۱۸
۴۱. تخلیه عین مستأجره در اجاره‌های تابع قانون روابط موجر و مستأجر مصوب ۱۳۷۶ ۲۲۰
۴۲. تشریفات دعوای اعمال اخذ به شفعه ۲۲۲
۴۳. الزام اداره ثبت احوال به صدور شناسنامه صدور شناسنامه ۲۲۴
۴۴. دعوای تحویل مبیع غیرمنقول قبل از تنظیم سند رسمی ۲۲۶
۴۵. نحوه مطالبه ثمن و غرامات به جهت مستحق‌الغیر در آمدن مبیع ۲۲۷
۴۶. نحوه طرح دعوای ابطال معامله به قصد فرار از دین ۲۲۹
۴۷. قانون حاکم بر مطالبه خسارات ۲۳۱
۴۸. اعتبار امر مختومه در دعوای تجویز ازدواج مجدد ۲۳۳
۴۹. عدم استماع دعوای اعسار از طرف دولت و نهادهای وابسته ۲۳۴

۲۳۶	۵۰. مصادیق افزایش خواسته
۲۴۰	۵۱. نحوه طرح دعوی راجع به مال مشاع در تصرف برخی از مالکین
۲۴۱	۵۲. طرح دعوی علیه متوفی
۲۴۴	۵۱. شیوه طرح دعوی به طرفیت شرکت‌های تحت شمول قانون حمایت صنعتی
۲۴۷	۵۲. عدم امکان اعتراض به تصمیمات هیئت‌ها و کمیته‌های دانشگاهی در مراجع قضائی
۲۴۹	۵۳. مرجع رسیدگی به اختلافات راجع به قراردادهای مشمول شرایط عمومی پیمان
۲۵۰	۵۴. مرجع صالح رسیدگی به دعوی الزام سازمان مسکن و شهرسازی به انتقال مالکیت زمین
۲۵۳	۵۵. خواننده دعوی تخلیه مورد اجاره تجاری به علت انتقال به غیر
۲۵۶	مبحث دوم: آراء دادگاه انتظامی قضات
۲۵۶	۱. حکم به محکومیت موجر و عدم استماع دفاع وی
۲۵۶	۲. عدم استماع دفاع به دلیل عدم تطابق مفاد قانون مربوط
۲۵۷	۳. یکی نبودن اصحاب دعوی در دعاوی مطروحه
۲۵۹	قرار عدم استماع دعوا در نشست‌های قضائی
۲۶۱	۱. قابل استماع بودن دعوای الزام به تنظیم سند رسمی ملک موهونه
۲۷۵	قرار عدم استماع دعوا در قوانین و مقررات
۲۷۷	فصل دوم- آرای قابل تجدیدنظر
۲۷۸	فصل پنجم- جهات تجدیدنظر
۲۸۳	منابع و مأخذ

مقدمه

معمولاً رویه عملی دادگاه‌ها در استنباط از قوانین و مقررات در جهت انطباق با مصادیق واقعی تا حدودی با آنچه در کلاس‌های تئوریک دانشگاه‌ها به دانشجویان حقوق آموزش داده می‌شود متفاوت است البته روند آموزشی و طریق ارائه مطالب در کلاس‌های درسی هم به شکلی است که برای طی مراحل تحصیلی صرف مطالعه و پاسخ به سؤالات به صورت تئوری و بدون تطبیق با مصادیق عملی کفایت می‌کند. به این ترتیب معمولاً چون امکان انجام کار عملی حین تحصیل در دانشگاه برای دانشجویان این رشته وجود ندارد فارغ‌التحصیلان وقتی مشغول به کار می‌شوند با کمبود آگاهی و اطلاعات از رویه قضائی و شیوه استدلال و استنباط عملی دادگاه‌ها مواجه هستند؛ لیکن اهمیت آگاهی از رویه قضائی با اشتغال به کار و فعالیت بر هیچ فارغ‌التحصیل حقوقی پوشیده نیست. بی تردید تنها منبع آموزش عملی وکالت، قضاوت و به‌طور کلی رشته حقوق، قبل از حضور عملی در دادگاه‌ها و جلسات رسیدگی، رویه‌های قضائی می‌باشد؛ به عبارت دیگر، مطالعه تصمیمات، پرسش و پاسخ‌ها و اختلاف‌نظرهای کسانی که هر روز به صورت عملی در حال انطباق قوانین با مصادیق واقعی هستند می‌تواند اطلاعات کاربردی و عملی را در اختیار خوانندگان قرار دهد.

اگرچه فارغ‌التحصیلان حقوق بیش از سایرین به مطالعه رویه قضائی نیازمند هستند؛ اما هیچ قشری از جامعه بزرگ رشته حقوق قضائی بی‌نیاز از مطالعه و تحقیق و تفحص در این حوزه علمی نمی‌باشد؛ زیرا رویه قضائی در واقع محرک رشته حقوق است که دائم در حال تغییر و تحول می‌باشد و غفلت از این حوزه موجب عقب‌ماندگی از علم واقعی حقوق و جامعه حقوقدانان خواهد شد. از این رو ناشران تخصصی این حوزه، هرکدام به طریقی نسبت به جمع‌آوری و انسجام‌بخشی به مطالب و موضوعات راجع به رویه قضائی اقدام می‌کنند که انتشارات چراغ دانش نیز در همین راستا و برای انجام بخشی از وظایف فرهنگی خود در نظر دارد نسبت به تدوین و جمع‌بندی مطالب رویه قضائی به صورت منظم و منحصر به فرد با ویژگی‌های مخصوص برای هر دعوا طی یک کتاب جداگانه به صورت کاربردی و با دسترسی آسان به مطالب هر دعوا اقدام نماید لذا در راستای تأمین این هدف، مجموعه‌ای از کتاب‌ها تحت عنوان کلی «دعوا... در رویه دادگاه‌ها» که شامل موارد زیر است تدوین و تألیف خواهد شد:

۱. آراء وحدت رویه؛

۲. آرای اصراری؛

۳. آراء شعب دیوان عالی کشور؛

۴. آراء دادگاه‌های بدوی و تجدیدنظر؛

۵. نشست‌های قضائی؛

۶. نظریه‌های مشورتی؛

۷. قوانین و مقررات مرتبط با موضوع؛

۸. نمونه دادخواست و معرفی دعوا.

در این مجموعه سعی شده است رویه قضائی کشور در خصوص هر دعوا به صورت منسجم و منظم گردآوری شود تا وکلا، حقوقدانان و قضات محترم در مراجعه به رویه قضائی در کمترین زمان به بهترین وجه مطالب مطلوب خود را یافته و استفاده نمایند. با توجه به تعدد بسیار آراء دادگاه‌ها (دادگاه بدوی و تجدیدنظر) در برخی موارد حداکثر سعی بر آن بوده از موارد متفاوت آراء صادره در موضوع نمونه در قسمت رأی آورده شود و همچنین در سایر موارد؛ مثل آراء وحدت رویه، آراء دیوان عالی کشور، موارد مرتبط به موضوع ذکر شده است تا با توجه به اهمیت این آراء مورد استفاده خوانندگان و مراجعه‌کنندگان عزیز قرار گیرد.

مختصر ویژگی‌های کتاب:

۱. تدوین و گردآوری منظم و منسجم تمام مطالب مربوط به دعوا؛

۲. تقسیم‌بندی موضوعی برای هر کدام از مطالب؛

۳. ارائه معرفی دعوا و نمونه دادخواست در اول مجموعه؛

۴. ذکر عنوان برای هر مطلب به صورت خلاصه در فهرست؛

۵. دسترسی سهل و آسان به مطلب دلخواه در کمترین زمان.

«گروه پژوهشی» انتشارات مفتخر خواهد شد از تجربیات، آراء و سایر مطالب حقوقی موجود نزد اساتید، وکلا، حقوقدانان و سایر همکاران در راستای مفیدتر شدن مجموعه در چاپ‌های بعدی استفاده نماید. لذا موجب خرسندی خواهد بود که خوانندگان عزیز از هر صنف ضمن ارسال انتقادات و پیشنهادات خود در مورد هر کدام از موضوعات به صورت (کتبی یا از طریق ایمیل یا تلفنی) ما را در پربار کردن مجموعه حاضر یاری فرمایند.

مدیر مسئول انتشارات

یک‌هزار و سیصد و نود و شش

فصل اول

معرفی موارد صدور قرار
عدم استماع دعوا

قرارعدم‌استماع‌دعوی

آیین دادرسی مدنی ضامن اجرای حقوق تضييع شده افراد می‌باشد. افراد برای احقاق حق و جلوگیری از تضييع حقوقشان به مراجع قضائی مراجعه می‌نمایند تا در جریان رسیدگی به دعوی و پرونده‌هایشان تصمیمات مقتضی صادر گردد. تصمیمات دادگاه اعم است از حکم و قرار که در ذیل به تعریف هریک می‌پردازیم:

تعریف حکم: حکم قسمت عمده تصمیمات دادگاه را تشکیل می‌دهد. در واقع صدور حکم موجب فصل خصومت شده و به رسیدگی دادگاه پایان می‌دهد.

تعریف قرار: قرار در لغت به معنای «ثبات و استوار کردن، استحکام بخشیدن، تعیین و تأکید»^۱ و نیز «حکم محکم تخلف‌ناپذیر»^۲ آمده است.

در معنای اصطلاحی نیز قرار به رأیی گفته می‌شود که شامل یکی یا به طور اولی شامل هیچ‌یک از ویژگی‌های احکام (راجع به ماهیت دعوی و قاطع بودن) نباشد.

مبحث اول: انواع قرارها

قرارها انواع مختلفی دارند و می‌توان آن‌ها را از جهات مختلفی تقسیم‌بندی نمود. در ذیل به بررسی انواع قرارها می‌پردازیم:

گفتار اول: قرارهای اعدادی یا مقدماتی

قرارهای اعدادی قرارهایی هستند که پرونده را آماده و معد صدور رأی می‌نمایند. شامل قرارهای ذیل می‌باشند:

۱. **قرار تحقیق محلی:** در مواردی است که طرفین دعوا جهت اثبات ادعای خود به اطلاعات محلی استناد می‌نمایند. (مواد ۲۴۸ الی ۲۵۶ ق.آ.د.م)

۱. علی اکبر دهخدا، لغت‌نامه، جلد ۱۰، تهران، دانشگاه تهران، ۱۳۷۲، ص ۱۵۴۱۸.

۲. محمد معین، فرهنگ فارسی، جلد ۲، تهران، امیر کبیر، ۱۳۶۰، ص ۲۶۵۱.

۲. **قرار معاینه محلی:** این قرار در مواردی که اصحاب دعوی جهت اثبات ادعای خود و یا دادگاه جهت احراز موضوع دعوی و همچنین در مواردی که پرونده مربوط به مال غیرمنقول باشد به درخواست اصحاب دعوی و یا خود دادگاه رأساً صادر می‌شود. (مواد ۲۴۸ الی ۲۵۶ ق.آ.د.م)

۳. **قرار کارشناسی:** در مواردی که موضوع دارای جنبه فنی و تخصصی می‌باشد، دخالت و اظهار نظر کارشناس لازم است در این صورت قرار کارشناسی صادر می‌گردد. (مواد ۲۵۷ الی ۲۶۹ ق.آ.د.م)

۴. **قرار اتیان سوگند:** در کلیه مواردی که به موجب ماده ۲۷۱ ق.م. سوگند شرعی می‌تواند مبناء مستند حکم قرار گیرد قرار اتیان سوگند صادر می‌گردد. (مواد ۲۷۰ الی ۲۸۹ ق.آ.د.م)

۵. **قرار رسیدگی به اصالت سند:** قرار رسیدگی به صحت سند یا قرار تطبیق در مواردی لزوم تطبیق سند متنازع‌فیه با سند مسلم‌الصدور مورد نظر می‌باشد، صادر می‌گردد. (ماده ۲۲۵ ق.آ.د.م)

۶. **قرار اناطه:** هرگاه رسیدگی به دعوی منوط به اثبات ادعایی باشد که رسیدگی به آن در صلاحیت دادگاه دیگری است رسیدگی به دعوا تا اتخاذ تصمیم از مرجع صلاحیت‌دار متوقف می‌شود. در این مورد خواهان مکلف است ظرف یک ماه در دادگاه صالح اقامه دعوا کند و رسید آن را به دفتر دادگاه رسیدگی‌کننده تسلیم نماید...» (ماده ۱۹ ق.آ.د.م)

۷. **سایر قرارهای اعدادی یا مقدماتی:** این قرارها شامل شنیدن گواهی گواهان (مواد

۲۲۹ به بعد ق.آ.د.م) پذیرش درخواست تأمین دلیل (مواد ۱۴۹ به بعد ق.آ.د.م) لازم به ذکر است که قرارهای اعدادی علی‌القاعده در جریان دادرسی و قبل از اعلام ختم آن صادر و مستقلاً نمی‌توانند مورد شکایت قرار گیرند بلکه شکایت آنان به همراه شکایت از رأی اصلی امکان‌پذیر است.

گفتار دوم: قراردادهای شبه قاطع

قرارهای شبه قاطع قراردادی هستند که با صدور آنها پرونده از گردش رسیدگی خارج می‌شود که می‌توان به موارد زیر اشاره نمود:

۱. قرار عدم اهلیت یکی از طرفین دعوا (بند ۳ ماده ۸۴)

۲. قرار عدم صلاحیت: این حالت پرونده از دادگاهی که دعوا در آن اقامه گردیده خارج می‌شود. (ماده ۸۹ ق.آ.د.م)

۳. قرار امتناع از رسیدگی: این قرار به علت وجود هر یک از موارد رد دادرسی که در ماده ۹۱ ق.آ.د.م پیش‌بینی شده صادر می‌گردد. همچنین در موارد اشاره شده در مواد ۳ و ۹۲ و ۸۹ ق.آ.د.م صادر می‌گردد.

گفتار سوم: قرارهای قاطع دعوی

قرارهای قاطع به قراردایی گفته می‌شود که با صدور آنها پرونده از دادگاه و جریان رسیدگی خارج می‌شود که از لحاظ این خصوصیت با احکام مشترک هستند. قرارهای قاطع دعوی مانند احکام رسمی محسوب شده و دارای قدرت اثباتی می‌باشند؛ مانند احکام مشمول قاعده فراغ دادرسی می‌باشند و به جز قرار سقوط دعوی که از اعتبار امر قضاوت شده برخوردار می‌باشد، فاقد اعتبار امر قضاوت شده هستند. قرارهای قاطع دعوی نیز دارای انواع متفاوت ذیل می‌باشد:

۱. قرار سقوط دعوی: این قرار در موارد زائل شدن دعوا پیش از صدور حکم و در مواردی که خواهان به طور کلی از دعوای خود صرف‌نظر نماید صادر می‌شود. (ماده ۱۰۷ ق.آ.د.م)

۲. قرار رد دعوی: این قرار در موارد و ایرادات مذکور در بندهای ۳ تا ۱۱ ماده ۸۴ ق.آ.د.م صادر می‌گردد.

۳. **قرار ابطال دادخواست:** در تمام مواردی که صدور حکم مستلزم انجام اقداماتی است که خواهان باید انجام دهد و علی‌رغم اعلام دادگاه از انجام آن خودداری نماید و همچنین در موارد استرداد دادخواست در مرحله نخستین دادرسی حسب مورد قرار ابطال دادخواست صادر خواهد شد. (مواد ۹۵، ۹۶، ۱۰۷، ۲۵۶، ۲۵۹ آ.د.م.)

۴. **قرار رد دادخواست:** مقنن صدور قرار رد دادخواست را در موارد زیادی پیش‌بینی نموده است که مستند آن را در مواد ۱۰۹، ۱۴۴، ۱۴۷، ۳۰۶، ۴۳۵، ۳۳۹، ۳۴۴ و ۳۴۵ می‌توان یافت.)

۵. **قرار عدم استماع دعوی:** قرار عدم استماع دعوا در مواردی صادر می‌شود که دعوا با توجه به مواد قانون آیین دادرسی مدنی و سایر مقررات غیر قابل استماع است و همچنین در مواردی صادر می‌گردد که قانون‌گذار در خصوص مورد قرار رد دعوی را پیش‌بینی ننموده است.

قرار عدم استماع دعوی و قرار رد دعوا با هم در بند «ب» ماده ۳۳۲ ق.آ.د.م که ناظر به قرارهای قابل تجدیدنظر است آورده شده، شاید بدین دلیل که هر دو قرار دارای آثار مشابهی است و به زیان مدعی و به سود مدعی علیه است؛ اما این دو قرار ماهیتاً با هم تفاوت دارند. قرار رد دعوی در خصوص مواردی است که یا به علت عدم رفع نقص نسبت به موارد اعلامی و یا اینکه به علت رعایت مقررات قانونی صادر می‌گردد.

حال آنکه **قرار عدم استماع دعوی** ناظر به مواردی است که اصولاً رسیدگی توسط دادگاه انجام گرفته است و این قرار هیچ‌گاه در اثنای رسیدگی صادر نمی‌شود. عنصر مشخصه این قرار نپذیرفتن دعوا در دادگاه می‌باشد و مبنای آغاز چنین تصمیمی فقدان شرطی از شرایط اساسی اقامه دعوا است و رسیدگی به ماهیت دعوا، به علت مانع قانونی مجاز نمی‌باشد و یا اینکه بیهوده بوده بدین معنا که حتی در صورت احراز موضوع مورد ادعای خواهان اثر قانونی بر آن مترتب نخواهد بود.